

Nr 197.

Av herr **Möller m. fl.**, om lagstiftning rörande blindhetsersättning.

År 1922 avgåvo blindvårdssakkunniga betänkande med utredning och förslag angående vården av blindas. Däri ingick även ett förslag till lag om blindhetsersättning. Enligt detta lagförslag skulle blindhetsersättning, med vissa närmare angivna undantag, utgå för mindre arbetsföra blindas med belopp, motsvarande vad som å de olika orterna kan anses utgöra existensminimum för blind person, beräknat växla mellan 550 och 800 kronor. Dock skulle ersättningen minskas med hälften av understödstagarens egen inkomst, och helt undantagna från blindhetsersättning skulle bland annat de vara, vilkas sammanlagda inkomst uppgår till sådant belopp, att det årliga understödet skulle stanna under 50 kronor, samt alla de, vilka icke genom sitt eget arbete förmå förtjäna ett visst minimum (växlande mellan 140 kronor inom billigaste och 200 kronor inom dyraste ortsgruppen).

Denna uteslutning från rätten till blindhetsersättning beklagades uti en år 1928 ingiven, av mellan ett- till tvåtusen blindas i vårt land undertecknad petition, däri framhölls, att för varje blind en gång den tiden infinner sig, då han ej längre förmår uppnå den fastställda minimiinkomsten, varför alla blindas sålunda skulle under senare ålder bli tvingade till fattigvårdshjälp, något varför de blindas i allmänhet hyste stor fasa. I petitionen erinrades om att helt andra synpunkter gjorde sig gällande i det danska, den 25 februari 1914 stadfästa lagförslaget i ämnet. Däri heter det nämligen: »Syftet bör vara, att den blinde genom det allmännas understöd skall kunna få ett så stort tillägg till sin egen arbetsinkomst, att nödigt livsuppehälle tillförsäkras honom; för dem, som äro oförmögna till arbete, bör understödet tilltagas rundligt.»

I petitionen påyrkades i övrigt ändring i tvenne punkter uti de sakkunnigas förslag rörande blindhetsersättningens storlek. Först och främst gjordes erinran mot varieringen av ersättningen efter dyrorter, då den blindes nedsatta arbetsförmåga ej är föränderlig efter den plats, där han befinner sig. Därjämte inlades gensaga mot förslaget, att blindhetsersättning skulle minskas med hälften av den blindes egen inkomst, enär detta ej syntes förenligt med ersättningens ändamål, nämligen att giva de blinde i någon mån likartade förutsättningar med deras seende yrkeskamrater, vartill komme, att skillnaden i nedsättning av arbetsförmågan på grund av

olika grad av blindhet i praktiken visat sig rätt obetydlig. Det påyrkades därför i petitionen, att 800 kronor måtte — fränsett dem, som hava olycksfallsersättning — utgå i blindhetsersättning till blind person, oberoende av hans arbetsförmåga, med minskning i detta ersättningsbelopp allenast för det fall att den blindes egen inkomst uppgår till ett mera avsevärt belopp. I detta hänseende föreslogs sådan jämkning, att summan av inkomsten och ersättningsbeloppet ej överstege vad som kan anses vara seende arbetares medelinkomst eller 2,100 kronor. Som synes uttalades i denna petition den uppfattningen, att blindhetsersättningen skulle vara ersättning för nedsatt arbetskapacitet genom blindheten, medan däremot blindvårdssakkunniga betraktade ersättningen som tillägg till inkomst, varvid gränsen för fattigvårdsunderstöd mycket nära tangerades.

Vid fjolårets riksdag väcktes i båda kamrarna en motion, däri hemställdes, att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t ville till nästa års riksdag framlägga förslag till lag om blindhetsersättning. I denna motion framhölls, att en snar lösning av blindhetsersättningsfrågan även från rent finansiell synpunkt vore av betydelse, emedan det procenttal blinda, vilka genom överansträngning bliva arbetsodugliga, är i stadigt stigande, i det överansträngning inträffar vid allt tidigare ålder. Även framhölls, att ett stort antal blinda äro intagna på försörjningsanstalter, men att en del av dessa genom blindhetsersättning möjligen skulle kunna bli dugliga arbetare, varigenom alltså arbetskrafter, vilka för närvarande helt gått förlorade, genom blindhetsersättning skulle bli tillvaratagna.

Denna motion blev emellertid avslagen av riksdagen, sedan andra lagutskottet avstyrkt densamma redan av den anledningen, att yttranden över blindvårdssakkunnigas förslag då ännu icke inkommit från alla myndigheter, till vilka detsamma blivit remitterat. Sålunda hade pensionsstyrelsen vid den tiden icke avgivit sitt yttrande i ärendet. Numera har detta emellertid inkommit. Pensionsstyrelsen ifrågasätter häri, huruvida det icke vore mest rationellt att söka att i ett sammanhang ordna understödsfrågan för alla i kroppsligt eller andligt hänseende särskilt vanlottade, hjälpbehövande individer och icke blott för viss grupp, de blinda, något som möjligen skulle kunna åstadkommas genom vidtagande av erforderliga ändringar i pensionsförsäkringslagen. Som ett skäl mot att till fristående undersökning uppptaga frågan om beredande av inkomstillägg åt blinda hade även av andra lagutskottet anförts, att frågan om införande av blindhetsersättning otvivelaktigt i vissa delar stode i sammanhang med pensionsförsäkringslagens bestämmelser rörande invaliditetsersättning och att lagen om allmän pensionsförsäkring för närvarande vore föremål för revision genom en särskild kommitté.

Det vore verkligen i hög grad att beklaga, om denna frågas lösning skulle

— sedan det redan förflutit bortåt 8 år efter det blindvårdssakkunnigas förslag framlades — ytterligare förhalas i avvaktan på revision av pensionsförsäkringslagen. Det kan icke heller vara riktigt att, som pensionsstyrelsen nu ifrågasätter, jämställa de blinda med andra invalidetsgrupper, såsom vanföra och döva, som bäggedera kunde utbildas i en mängd olika yrken, medan de blinda på grund av sitt lyte äro inskränkta till ett par yrken. Det synes oss därför vara riktigast att, såsom blindvårdssakkunniga föreslagit, lösa frågan om statshjälp åt de blinda alldeles oberoende av pensionsförsäkringslagen genom *en särskild lag* om blindhetsersättning, varvid de blindas egna synpunkter på av blindvårdssakkunniga utarbetade förslag böra i görligaste mån beaktas. Som i fjolårets motion framhölls, kommer sådan att i många fall innebära en hjälp till självhjälp, varav de blinda äro i mycket stort behov. Sedan nu alla infordrade yttranden i ärendet inkommit, finnes icke heller något hinder, att Kungl. Maj:t utan ytterligare dröjsmål definitivt prövar frågan.

Under återopande av vad sålunda blivit anfört hemställes,

att riksdagen ville besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t måtte till nästa års riksdag framlägga förslag till lag om blindhetsersättning.

Stockholm den 21 januari 1930.

<i>Gustav Möller.</i>	<i>Arvid Thelin.</i>	<i>Oscar Ericson.</i>
<i>Harald Åkerberg.</i>	<i>Eliel Löfgren.</i>	<i>Mauritz Hellberg.</i>
<i>Carl Thorén.</i>	<i>Valfrid Eriksson.</i>	<i>Edw. Larson.</i>
<i>Ivar Österström.</i>	<i>John Sandén.</i>	<i>H. Andersson.</i>
<i>P. Granath.</i>	<i>Fredrik Ström.</i>	<i>J. G. Walles.</i>
<i>Carl Eriksson.</i>	<i>Erik Abrahamsson.</i>	<i>J. Bergman.</i>
<i>Ulrik Leander.</i>	<i>A. J. Granström.</i>	<i>Jöns Pålsson.</i>
<i>Gustav Rosén.</i>	<i>Kerstin Hesselgren.</i>	<i>Karl Sandegård.</i>
<i>D. Hansén.</i>	<i>Joh. Larsson,</i> <i>Örbyhus.</i>	<i>Ewert Jonsson.</i>
<i>C. P. Wahlmark.</i>		<i>Teodor Julin.</i>
